

AGYAGÁSI KLÁRA

Bevezetés
az orosz történeti
dialektológiába

(HANGTAN)

Debrecen, 1998

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	3
I. Történeti bevezető.....	5
<i>I.1. A történeti dialektológiáról általában.....</i>	<i>5</i>
<i>I.2. Az orosz nyelvtörténet periodizációja.....</i>	<i>6</i>
<i>I.3. A keleti szlávokra vonatkozó források.....</i>	<i>8</i>
<i>I.4. Keleti szlávok és szomszédaik.....</i>	<i>10</i>
<i>I.a. térkép: A szlávok elterjedése 600–700 között.....</i>	<i>13</i>
<i>I.b. térkép: A szláv népek elhelyezkedése a IX. század végén.....</i>	<i>14</i>
II. A kései ósszláv nyelv keleti szláv nyelvjárása: a korai óorosz.....	15
<i>II.1. A korai óorosz rekonstrukciójának forrásai.....</i>	<i>15</i>
<i>II.1.1. Az orosz, ukrán, belorusz nyelv, mint a korai óorosz rekonstrukciójának forrásai.....</i>	<i>15</i>
<i>II.1.2. Korai óorosz glosszák idegen szövegkörnyezetben.....</i>	<i>18</i>
<i>II.1.3. A finnugri nyelvek, mint a korai óorosz rekonstrukciójának forrásai.....</i>	<i>19</i>
<i>II.1.4. Az óskandináv nyelv, mint a korai óorosz rekonstrukciójának forrása.....</i>	<i>23</i>
<i>II.1.5. A magyar nyelv, mint a korai óorosz rekonstrukciójának forrása.....</i>	<i>26</i>
<i>II.1.6. A bolgártörök nyelvek, mint a korai óorosz rekonstrukciójának forrásai.....</i>	<i>28</i>
<i>II.1.7. Nyelvjárasi különbségek a korai óoroszban.....</i>	<i>33</i>
Irodalom.....	37
III. Az óorosz nyelv nyelvjárasi tagolódása a XI.–XIV. század között.....	41
<i>III.1. Az óorosz nyelvjárások létrejöttének hangtani alapjai.....</i>	<i>41</i>
<i>III.1.1. A redukáltak változásainak időben eltérő megvalósulásából fakadó nyelvjárasi különbségek.....</i>	<i>46</i>
<i>III.1.2. A magánhangzórendszer óorosz kori regionális fonetikai és fonológiai változásai.....</i>	<i>49</i>
<i>III.1.3. A mássalhangzórendszer óorosz kori regionális fonetikai és fonológiai változásai.....</i>	<i>56</i>
<i>III.2. Az óorosz nyelvjárások területi csoportjai, az egyes nyelvjárások hangtani sajátosságai.....</i>	<i>62</i>

jos

III.3. Az óorosz nyelvjárások írott forrásai 64

III.4. A volgai török nyelvjárások, mint az óorosz nyelvjárások rekonstrukciójának forrása 67

III.4.1. A bolgártörök nyelvjárások, mint az óorosz nyelvjárások rekonstrukciójának forrása..... 67

III.4.2. A kipszak török nyelvjárások, mint az óorosz nyelvjárások rekonstrukciójának forrásai..... 70

2. térkép: Oroszország a tatárjárás idején 73

Irodalom..... 75

IV. A középorosz nyelvjárások rendszere a XIV.–XVII. század között..... 77

IV.1. Az északi nagyorosz nyelvjárás..... 77

IV.1.1. Az északi nagyorosz nyelvjárás általános fonetikai jellemzői 77

IV.1.2. Az északi nagyorosz nyelvjárás írott forrásai 80

IV.1.3. A volgai török nyelvjárások, mint az északi nagyorosz nyelvjárás rekonstrukciójának forrásai 82

IV.1.4. A volgai finnugor nyelvek, mint az északi nagyorosz nyelvjárás rekonstrukciójának forrásai 86

IV.2. A déli nagyorosz nyelvjárás 89

IV.2.1. A déli nagyorosz nyelvjárás differenciálódásának fonetikai alapjai 89

IV.2.2. A déli nagyorosz nyelvjárás írott forrásai 96

IV.2.3. A volgai török nyelvek, mint a déli nagyorosz nyelvjárás rekonstrukciójának forrásai 97

IV.2.4. A volgai finnugor nyelvek, mint a déli nagyorosz nyelvjárás rekonstrukciójának forrásai 98

IV.3. Az átmeneti középorosz nyelvjárások 98

IV.4. A szibériai orosz nyelvjárások 99

3. térkép: Középorosz nyelvjárások a XVII. sz. végén 100

Irodalom..... 101

A térképmelléletek forrásai 103

Tartalomjegyzék..... 105

Debreceni Egyetemi Könyvtár
Leit.
23.202-1999